

JOHN PHILIP NEWELL

Den store længsel

Om at søge heling og forbundethed

Oversat af
Leif Engedal Kristensen

Boedal

Copyright © 2024 John Philip Newell

Originally published in English under the title
THE GREAT SEARCH – *Turning to Earth and Soul in the Quest
for Healing and Home*

by Wild Goose Publications, Fairfield, Glasgow Scotland

Published by agreement with Folio Literary Management,
LLC and Sebes & Bisseling Literary Agency

All rights reserved

© i Danmark: Boedal 2026

1. udgave, 1. oplag

ISBN: 978-87-93062-63-4

Oversættelse: Leif Engedal Kristensen

Konsulent: Jeanette Munksbøl

Omslag: David Lund Nielsen

Forsidefoto: unsplash.com, Mario Alvarez

Tryk: Scandinavian Print Group A/S

Forlaget Boedal

Tscherningsgade 7

3300 Frederiksværk

post@boedal.dk

www.boedal.dk

Indhold

Introduktion 7

DEL 1

1. Søge visionen: Thomas Berry 19
2. Søge Jorden: Nan Shepherd 41
3. Søge nærvær: Martin Buber 63

DEL 2

4. Søge erkendelse: Carl Jung 87
5. Søge heling: Julian af Norwich 109
6. Søge kærlighed: Jalal ad-Din Rumi 129

DEL 3

7. Søge visdom: Rabindranath Tagore 149
8. Søge mening: Etty Hillesum 169
9. Søge troen: Edwin Muir 193

Konklusion 215

Appendiks:

En ni-dages cyklus med opmærksom stilhed 223

Noter 235

Introduktion

"Søg, så skal I finde."

Matthæus 7,7

Vi lever i en tid med store forandringer, en tid, hvor ned-arvede autoriteter og trossystemer bliver udfordret. En ny opfattelse af virkeligheden er ved at bryde frem. Jorden og menneskeheden har brug for genoprettelse. Vi har levet på vores planet på en måde, som ikke er bæredygtig. Vi har fået skabt en verden, der er plaget af racisme, uretfærdighed og vold. Vi har brug for forandring. Religionerne har – i den form, vi kender dem – ikke været i stand til at tilbyde tilstrækkelige svar på menneskehedens mest presserende udfordringer, heriblandt den truende ødelæggelse af Jorden. Disse udfordringer er ikke kun miljømæssige, politiske og økonomiske, de er også åndelige. Det er årsagen til, at vi i dag oplever en længsel efter dybe kilder af visdom, der kan lede os til et bedre liv, både individuelt og sammen.

Noget nyt er ved at bryde frem. Vi har brug for at registrere Åndens bevægelser, lytte til Åndens tale, i os selv og i Jorden, og lade os forandre. Den gode nyhed er, at vores åndelige traditioner har forandret sig tidligere i historien, og de kan forandre sig igen. I kristendommen var der for

eksempel i det ellefte århundrede Det Store Brud, der afspejlede, at kirkelivet havde udviklet sig forskelligt i den østlige og den vestlige kirke. Og der var Den Store Reformation i det sekstende århundredes Europa, der affødte omfattende krav om forandring og satte spørgsmålstegn ved gamle hierarkier. Tilsvarende betød Den Store Vækkelse i det syttende århundredes Amerika, at en mere personlig udgave af kristentroen vandt frem.

I dag befinder vi os endnu engang i opbruddets tid, måske den allervigtigste tid i den historie, vores religioner har gennemlevet. Vi kan kalde det for Den Store Længsel. Som et fælles, jordisk samfund søger vi heling, og vi længes efter en ny form for åndelighed, en jordbundet spiritualitet. Mange af os har forladt den institutionaliserede religion; andre har valgt at blive. Men uanset om vi bliver stående i de religiøse traditioner, vi er født ind i, eller vi bevæger os videre, har vi brug for en ny vision, hvis vi skal finde heling i vores relation med Jorden og med hinanden.

"Søg, så skal I finde," siger Jesus. Det er et løfte, der er helt centralt i vor tids søgen efter heling og forbundethed. Og det er det håb, der er inspirationen til at skrive denne bog.

*

Simone Weil, den franske filosof, der som ung jødisk kvinde blev tvunget til at flygte fra sit hjemland, da nazisterne besatte Frankrig under anden verdenskrig, talte om "længsels kraft".¹ Hendes tanke var, at det er afgørende for os, at vi kommer i kontakt med vores hjertes dybeste længsler, hvis de skal kunne virkeliggøres i vores liv og verden. Med andre ord, længsler er kraftfulde. De er medvirkende til, at

noget nyt bliver født. Vores åndelige længsler er som frø, der spirer til nyt liv. Hvis vi er opmærksomme på dem og lærer dem at kende, kan vi hjælpe dem til at vokse og folde sig ud på måder, vi ikke havde forestillet os.

I denne bog vil jeg forsøge at sætte ord på den længsel, som mange giver udtryk for i dag, en længsel efter genoprettelse og en ny form for åndelighed, der kan forbinde os med Jorden og vores eget indre. Jeg vil undersøge, hvordan vi kan nære den åndelige længsel og lade den blive omsat til virkelighed i vores liv og vores verden. Det vil jeg gøre ved at trække på indsigter fra vise mennesker, der er gået forud for os, og lade deres sandheder kaste lys ind over vores tid. Overførslen af visdom fra fortiden kan hjælpe os med at håndtere de udfordringer, der møder os i dag, og hjælpe os til at blive klar over, hvad det er, vi længes allermost efter. Vores religiøse traditioner har ikke været gode til at anspore os til at komme i kontakt med vores dybeste længsler, men det har vi brug for nu, hvis vi skal leve og handle ud fra vores sande indre, til gavn for Jorden og hinanden.

Den store længsel falder i tre dele. Første del kredser om spørgsmålet: "Hvad søger vi efter?" Svaret er tredelt. Vi søger efter en større vision, efter en sand relation med Jorden og efter en højere grad af åndeligt nærvær i relationerne i vores liv. Anden del er styret af spørgsmålet: "Hvorfor søger vi?" Vi søger, fordi vi gerne vil finde det gode liv, og fordi vi har brug for mere opmærksomhed og mere kærlighed. Tredje del fokuserer på spørgsmålet: "Hvordan skal vi søge?" Svaret er, at vi må søge bredt i visdom fra mange traditioner, vi må søge efter mening i både sorger og glæder i livet, og vi må genoverveje, hvad vi mener med begrebet "tro".

I hver del af bogen trækker jeg på visdom fra tre store skikkelser i historien. Nogle af dem foregreb den længsel, vi oplever i os og omkring os i dag. Andre er skinnende lys fra det fjerne, fra andre tider og andre dele af verden. Nogle er mænd, andre er kvinder. Nogle er teologer og åndelige lærere, andre er digtere eller forskere. Nogle er kristne, andre er jøder, hinduer eller muslimer. Men alle skriver fra sjælen og rækker åndelig visdom til vores tid. Deres ord er som sollys og vand, givet til os for at nære de frø, der er ved at spire i vores sjælejords dybder. Visdommen fra fortiden er givet til os som en hjælp til at forme fremtiden.

Den store længsel er ikke kun en bog om ideer. Jeg vil også gerne vise vej til, hvordan vi kan nære vores hjertes længsler. Efter hvert kapitel er der en enkel, meditativ øvelse, som har til formål at øge opmærksomheden på Åndens bevægelser i vores indre og i vores omgivelser. Disse meditationer er samlet bagerst i bogen i en ni-dages cyklus, som man kan bruge i en åndelig praksis.

*

Den Store Længsel kan vi iagttage i den kristne verden, men noget lignende er i gang i alle de store åndelige traditioner. Nogle af os begynder vores udforskning inden for rammerne af vores egen religiøse arv, andre søger i nye, ukendte territorier uden for traditionens grænser. Vi har brug for hinanden. Det har vi, fordi denne vandring ikke handler om, at vi skal redde og fremtidssikre religionen – den handler om verdens velbefindende og overlevelse.

Min egen vej har lidt efter lidt ført mig uden for kirken. Jeg har altid set mig selv som en søn i den kristne husstand,

taknemmeligt stående i en urgammel visdomsstrøm, der rækker tilbage til Jesus. Og jeg har ikke mistet min tro. Jeg påskønner, at jeg er rodfæstet i en bestemt religiøs tradition. Alligevel blev det for nogle år siden vigtigt for mig at frasige mig min præsteordination. Det gjorde jeg i al stilhed, og nu hvor jeg skriver om det, vil jeg gøre det uden at overdrive betydningen af dette skridt. Det var en beslutning, jeg følte, jeg havde brug for at tage som svar på Åndens tilskyndelser i mit indre. Jeg kunne ikke længere forene kirkens officielle lære, formet af bekendelserne i det fjerde århundredes imperiale kristendom, med de åndelige visioner om Jordens og menneskets hellighed, som jeg forpligter mig på at følge i mit liv og min undervisning.²

Vendepunktet kom i 2018 under en pilgrimsweekend i Skotlands vestlige øhav, på Iona. Den lille ø sidder som en juvel på kanten af Atlanterhavet og tiltrækker hvert år tusindvis af pilgrimme fra hele verden, der søger en ny begyndelse. Jeg var der sammen med min rabbi, Nahum Ward-Lev. Jeg kalder ham "min", fordi han er som en bror for mig. Da vi mødtes første gang for mere end tyve år siden i New Mexicos ørken, blev vi forbundet på et dybt plan, og snart begyndte vi at lede retræter sammen. En af de første gange hørte jeg ham sige til nogle af deltagerne: "Når John Philip underviser, er det med kristne ord, men det bundfælder sig som jødisk!" Det er, hvad jeg også tænker om ham, blot modsat. Han er en rabbi, der på en dybtgående måde nærer min kristne sjæl. Vi er alle på den samme åndelige rejse, uanset hvilket religiøst sprog vi taler.

Vores første hele dag sammen på pilgrimsweekenden var søndag, og vi samledes til morgenandagt. Jeg var så glad for at have Nahum og hans hustru, Shelley, med mig

på øen og være sammen med dem i en af mine absolutte yndlingskirker, Iona Abbey fra 1200-tallet med dens mægtige, rødlige granitmure og stengulvet, der er glat af århundreders slid. Men mens jeg sad i kirken den morgen, slog det mig på en ny måde, at mange af de ord, vi typisk bruger i den kristne gudstjeneste, fra vores bekendelser og fra Bibelen, ikke er respektfulde over for andre religioner. Ofte bliver de sunget og læst op af mænd og kvinder, som ikke ønsker at hævde nogen overlegenhed i forhold til andre åndelige traditioner. Alligevel har en del af det et anstrøg af eksklusivitet, der farver vores nedarvede religiøse sprog. Jeg tror, at kirken ville blive et meget anderledes sted, hvis vi alle måtte sidde til gudstjeneste sammen med et menneske med rødder i en anden religiøs tradition, et menneske, vi elsker og respekterer. Så ville vi høre det hele meget anderledes. Det var, hvad der skete for mig den søndag morgen på Iona.

Da gudstjenesten var slut, følte jeg, at jeg på en eller anden måde måtte undskylde over for Nahum og Shelley. Nogle af de formuleringer, der var blevet brugt i kirken den morgen, var fornærmende, ikke kun over for dem, men over for alle mennesker fra enhver anden af de store åndelige traditioner. Da jeg ikke rigtigt vidste, hvad jeg skulle sige, bad jeg dem om at følge med mig til buegangen, så jeg kunne vise dem et kunstværk af den jødiske billedhugger, Jacques Lipchitz, der var flygtet fra den nazistiske besættelsesmagt i Frankrig og havde søgt tilflugt i USA.

Skulpturen, som Lipchitz kaldte *Our Lady of Delight* (men er bedre kendt som *The Descent of the Spirit*), afbilder Helligånden i form af en due, der daler ned over en abstrakt, guddommelig, feminin figur, som åbner sig og føder et lam. Skulpturen illustrerer historien om Jesus-barnet,

undfanget ved Helligånden i Marias skød, og den illustrerer også historien om Jorden, undfanget af Helligånden i universets skød. Med andre ord, alting er af Gud. Og alting er blevet født med lammets hellige uskyld og sårbarhed. På bagsiden af skulpturen er kunstnerens dedikation indgraveret på fransk. Oversat lyder den sådan: "Jacob Lipchitz, jøde, trofast mod sine forfædres tradition, har skabt denne jomfru til glæde for hvert menneske på Jorden, og for at Helligånden må kunne herske."

Da jeg stod foran skulpturen den morgen sammen med Nahum og Shelley, ville jeg gerne sige nogle trøstende ord til dem. Men da jeg forsøgte, vældede tårerne frem, og det lykkedes mig kun at sige, at "jeg skammer mig sådan". De omfavnede mig, og jeg græd. Jeg havde haft til hensigt at trøste dem, men det var dem, der kom til at trøste mig.

Det var i det øjeblik, jeg blev klar over, at jeg blev nødt til at give afkald på min ordination som kristen præst. Jeg følte en dyb uoverensstemmelse mellem min undervisning om Jordens og ethvert menneskes hellighed og den vestlige kristendoms grundlæggende trosbekendelser. Jeg vidste godt, at det var et stort skridt at tage, og at der lå mange vanskeligheder foran mig. Men jeg følte en lettelse over at blive befriet for vægten af den eksklusivistiske undervisning om Jesus, der har præget kristendommen gennem århundreder, så jeg kunne fokusere på Jesus' universelle visdom til vores tid.

Nogle få måneder senere deltog jeg i en begravelsesgudstjeneste for en ven i Canada og kom til at sidde ved siden af en af mine tidligere studerende, Leed Jackson, en meget frisindet sjæl, der aldrig har kunnet acceptere restriktionerne i det religiøse sprog og den religiøse praksis. Efter begravelsen tog vi ud og spiste frokost sammen med

en anden ven, og jeg fortalte dem om min beslutning om at opgive mit præstekald. Mens Leed lyttede til mig, fik han tårer i øjnene. Han lænede sig frem imod mig, lagde en hånd på mit hjerte, og sagde: "John Philip, dette gør du for mig og for mange andre, der ligesom jeg lever i åndeligt eksil."

Da jeg tog beslutningen om at give afkald på mit præstekald, havde jeg sandt at sige slet ikke tænkt på Leed og de mange andre, der føler sig åndeligt hjemløse. Men det gør jeg nu! Egentlig havde jeg bare gjort dét, jeg var nødt til at gøre, for at bevare min integritet som underviser, men Leeds ord gav mig en indre afklaring. De hjalp mig til en dybere forståelse af, at min oplevelse af eksil er en del af noget, der er meget større end mig selv. Det er noget, utallige mænd og kvinder i hele verden oplever i dag. Det er grunden til, at jeg skriver denne bog. Jeg skriver den til Leed og de mange andre, der som ham er i eksil. Og jeg skriver den også til mange af mine søstre og brødre, der har valgt at blive i kirken, men som længes efter en spiritualitet, der handler om genoprettelse af Jorden, om heling af menneskeheden. For mit eget vedkommende har jeg et ben i begge verdener, og mange andre har det på samme måde. Jeg føler mig som en del af det religiøse eksil, og samtidig ved jeg, hvor dybt rodfæstet jeg er i min kristne arv. Men uanset om vi bliver i kirken eller forlader den, eller vi følger en sti midt imellem, lever vi i en tid, der er kendetegnet af eksil og åndelig søgen. Der er noget nyt, der er ved at bryde frem i os og iblandt os.

Den store tysk-amerikanske teolog fra 1900-tallet, Paul Tillich, havde en profetisk forventning om denne forandringens tid. I det sidste kapitel i sin prædikensamling, *Grundvoldene vakler*, prædiker han over en af Esajas' profe-

tier: "Nu skaber jeg nyt, nu spirer det frem, ved I det ikke?" (Es 43,19). Hvad er det nye, som forsøger at spire frem, inden i os og iblandt os? Han konkluderer, at hvis vi tror, at det nye kun kan komme til os gennem det gamle, så står vi i fare for at gå glip af det nye. Det betyder ikke, at nye åndelige visioner og praksisser ikke kan komme gennem kirken. Men vi skal være varsomme med at begrænse vores håb om nye begyndelser til det, der sker gennem de eksisterende traditioner og praksisser i religionerne, som vi kender dem. Det eneste, vi kan gøre, siger Tillich, er at være parate og årvågne i forhold til det nye, uanset om det spirer frem indenfor eller udenfor kirken.

*

Jeg ser det ikke som en tilfældighed, at vendepunktet i min egen trosrejse fandt sted i selskab med en rabbi. Det jødiske folk har været kendt med eksil i det meste af deres historie. De har kendt til eksilets kampe og lidelser, men også dets håb og løfter.

Eksilet er et grundlæggende tema, der løber gennem hele den jødiske bibel, fra start til slut. Adam og Eva blev forvist fra Edens Have, stedet for deres begyndelse, og måtte rejse ud i ukendte territorier. Abraham og Sara valgte selv at drage ud fra deres forfædres land i deres søgen efter et løfternes land. Moses og Miriam førte deres folk fra fangenskab i Egypten ind i fyrre års vandring i ørkenen, før de nåede til frihedens land. Og endelig er der eksilet i Babylon, efter at Jerusalem var blevet erobret og Salomons tempel ødelagt i det sjette århundrede f.v.t. "Ved Babylons floder sad vi og græd, når vi tænkte på Zion" (Sl 137,1). Denne jødiske klagesang er måske det mest arketypiske

udtryk for eksil i hele Bibelen. Den taler om den universelle længsel efter at komme hjem. Og hjem er naturligvis ikke kun et fysisk sted. Allervigtigst er dets betydning som en åndelig tilstand, en identitet, der er dybt rodfæstet i vores sjæle og i vores forbundethed med Jorden.

Den jødiske forfatter Martin Buber, som er en af de store tænkere, vi vil trække på i denne bog, skriver, at der både er epoker, hvor vi "er hjemme", og epoker med "hjemløshed".³ Han tænker her særligt på sit eget folk og dets tider i eksil, men når Buber taler om sit eget folks rejse, taler han også altid om hele menneskehedens rejse. På samme måde er vores oplevelse af religiøst eksil en del af en meget større fortælling. Det er en del af menneskehedens fortælling om at stå midt i en forandringstid, hvor vi spejder efter en ny vision og søger en ægte relation med Jorden og med hinanden.

Det begreb, der historisk er blevet brugt til at beskrive det jødiske folks eksil, er *diaspora*. Det er oprindeligt et græsk ord, der er sammensat af *dia*, der betyder "gennem", og *spora*, der betyder "at så" eller "at sprede". Diaspora refererer altså til folk, som er blevet spredt ud over verden. Men de er ikke kun blevet spredt. De er ligesom frø. De indeholder løftet om nyt liv. Så når vi taler om den afrikanske diaspora, hvor mænd og kvinder fra Afrika blev spredt ud over verden gennem slavehandel, eller den keltiske diaspora, hvor skotter og irere i det nittende århundrede blev tvunget væk fra deres hjemland på grund af udrensninger i Højlandet og hungersnød, eller den syriske eller ukrainske diaspora, som er opstået de seneste år, så taler vi ikke kun om, at de er blevet spredt, men også om de frø til nyt liv, der ligger begravet dybt nede i dem og venter på at spire frem på nye måder og i nye relationer.

Den store længsel er en bog, som anerkender den enorme diaspora af mænd og kvinder i vores tid, der har forladt deres oprindelige religion. Dog nøjes den ikke med at konstatere, at mange os er blevet spredt fra vores religiøse hjemstavn i et normalt selvvalgt eksil i søgen efter en dybere mening og en sandere relation med Jorden og med hinanden. Den handler også om de frø af håb og længsel, som vi bærer med os.

Mit ønske er, at disse frø af håb og længsel må finde næring i mødet med ni store skikkelser fra fortiden og ved, at vi vender os mod Ånden i os selv og i Jordens elementer for at få visdom og vejledning. Uanset om det er den kristne diaspora, vi føler os som en del af, eller den er jødisk, muslimsk eller buddhistisk, så er det i sidste ende og på det dybeste plan den menneskelige diaspora, vi tilhører. For det er menneskeheden, der er blevet spredt og har brug for at finde tilbage til en sand relation med de åndelige dybder i Jorden og ethvert menneske. Det er, hvad vi mest af alt søger, en stærk forbundethed med Jorden og hinanden, og en tilbagevenden til vores egen sande essens.

"Søg, så skal I finde," siger Jesus. Det er et løfte, som kan ledsage os i vores længsel og vores søgen. Det er et løfte, som er fyldt med håb i forhold til de presserende udfordringer i vores tid, når vi i vores søgen efter genoprettelse og hjemkomst åbner os for Åndens bevægelser i os.